

Ба Шурои диссертациони 6D-KOA.029
назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
(734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри
Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17)

ТАҚРИЗ

**ба автореферати диссертатсияи Исмоилзода Маъруф Искандар дар
мавзуи «Сиёсишавии дин ва хусусиятҳои муҳими он дар шароити
инкишофи ҷомеаи тоҷикистонӣ: таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ» барои
дарёфти дараҷаи илми номзоди илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси
09.00.11 – Фалсафаи иҷтимоӣ (илмҳои фалсафӣ)**

Мавзуи аз ҷониби Исмоилзода Маъруф Искандар таҳқиқгардида дар шароити муносири давлатдорӣ навин ва махсусан дар раванди таҳкими истиқлолияти давлатӣ ва ташаккули давлатдорӣ милли хеле муҳим ва саривақтӣ мебошад. Дар қисми аввали автореферат низ муаллиф муҳимият ва мубрамияти мавзуи интихобшударо хеле хуб асоснок намудааст. Воқеан ҳам дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯзҳои аввали ба даст овардани истиқлолият падидаи сиёсишавии дин ба суботи сиёсии кишвар ҳалал расонида, минбаъд ба таври муташаккил дар доираи фаъолияти ҳизбу ҳаракатҳои ифротгароӣ террористӣ доман паҳн намудааст. Айни замон низ хатари таъсири манфӣ расонидани сиёсишавии дин ба амнияти миллии Тоҷикистон дида мешавад. Махсусан, дар шароити фаъолшавии ҳизбу ҳаракатҳои динӣ дар шабакаҳои иҷтимоӣ сомонаҳои интернетӣ таъсири онҳо дар шакли таҳдидҳои иттилоотӣ зоҳир шуда истодаанд. Гузашта аз ин, тӯли ду даҳсолаи охир сиёсишавии дин аз ҷониби баъзе давлатҳои манфиатдор ҳамчун воситаи дар амал татбиқ намудани ҳадафҳои стратегияи онҳо истифода шуда истодааст. Аз ин рӯ, мубориза бо ин падида яке аз самтҳои афзалиятноки таъмини амнияти миллии Ҷумҳурии Тоҷикистонро

ташкил медиҳад. Дар таҳқиқоти пешниҳодгардида хавфу хатари сиёсишавии дин барои ҷомеаи Тоҷикистон хеле хуб нишон дода шудааст. Оқибатҳои нуговори он барои суботи сиёсӣ ва оромии ҷомеа низ мавриди баррасӣ қарор дода шудааст. Инчунин, дар баробари хавфу хатари сиёсишавии дин таҳлили таҳқиқ ва муайян намудани сабабҳои пайдоиши он низ хеле муҳим аст. Чунин баррасӣ дар таҳқиқоти мазкур дида мешавад, ки аҳамияти илмии рисолаи ӯро боз ҳам боло бурдааст. Дар маҷмӯъ, вазъи мавҷудаи амниятӣ, дурнамои таъмини амниятӣ миллӣ, эҳтимоли афзоиш ёфтани сиёсишавии дин ва оқибатҳои нуговори он барои суботи сиёсии кишвар бори дигар гувоҳи онанд, ки масъалаи таҳқиқгардида мавзӯи хеле мубрам ва саривақтӣ мебошад.

Дар таҳқиқоти Исмоилзода Маъруф Искандар паҳлуҳои гуногуни сиёсишавии дин мавриди омӯзиш ва таҳлил қарор дода шудааст. Аз ҷумла муаллиф дар заминаи таҳлили адабиёти илмӣ моҳияти ин падидаро нишон дода, омилҳои сиёсӣ ва унсурҳои сиёсии зоҳиршавии онро асоснок намудааст. Дар идомаи таҳқиқоти муаллиф омилҳои таҳлил гардидаанд, ки ҳамчун сабаби пайдоиши сиёсишавии дин муаррифӣ шудаанд. Аз ҷумла сиёсишавии дин ва қишрҳои осебпазири ҷомеа омилҳои асосии паҳншавии ифротгарии динӣ муаррифӣ шудаанд. Муаллиф дар боби алоҳидаи таҳқиқот зухуроти сиёсишавии дин ва сабабҳои пайдоиши онро дар мисоли Ҷумҳурии Тоҷикистон мавриди омӯзиш қарор дода, дурнамои муқовимат ба ин падидаи номатлубро баррасӣ намудааст. Хулосаҳои муаллиф бо далелҳои мушаххас асоснок қарда шудаанд. Аз ин рӯ, эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот дар илмияти хулосаҳо ва сарчашмаҳои истифодашуда ифода меёбанд.

Ҳамин тариқ, натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд дар раванди таълим ба таври васеъ истифода бурда шаванд. Инчунин тавсияҳои амалии муаллиф барои сохторҳои қудратӣ дар самти мубориза ба сиёсишавии дин ва ифротгарии динию сиёсӣ мусоидат менамоянд.

Агар муаллифи диссертатсия дар таҳқиқоти минбаъдаи худ ба масъалаи ғайбшавии ҳизбу ҳаракатҳои динӣ дар шабакаҳои иҷтимоӣ

диққати бештар диҳад, аҳамияти амалии таҳқиқоти ӯ боз ҳам хубтар мешавад. Зеро ин навъи фаъолияти таҳрибӣ тӯли солҳои охир бештар ба назар мерасад. Аз ин рӯ, муайян намудани роҳу воситаҳои пешгиринамоии он хеле зарур доништа мешавад. Дар автореферати муаллиф ба ин масъала тавачҷуҳи камтар дода шудааст. Шояд дар матни диссертатсия чунин таҳлилҳо анҷом шуда бошанд.

Аммо дар маҷмӯъ, кори илмии Исмоилзода Маъруф Искандар дар мавзӯи «Сиёсишавии дин ва хусусиятҳои муҳими он дар шароити инкишофи ҷомеаи тоҷикистонӣ: таҳлили иҷтимоӣ-фалсафӣ» ба омӯзиши яке аз масъалаҳои муҳими замони муосир бахшида шуда, дар самти мубориза бо сиёсишавии дин аҳамияти муҳим дорад. Аз рӯи мазмуну мундариҷаи таҳқиқот гуфтан мумкин аст, ки он бо ихтисоси 09.00.11 – Фалсафаи иҷтимоӣ мувофиқат менамояд. Автореферати диссертатсия бо риояи талаботи муқарраргардида таҳия шудааст. Бо боварии комил гуфтан мумкин аст, ки муаллифи кори илмии барои ҳимоя пешниҳодгардида сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои фалсафа мебошад.

Муқарризи:

Номзади илмҳои фалсафа,
дотсенти кафедраи фанҳои ҷомеашиносии
Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон
ба номи академик М.С. Осимӣ

Тураев Ф.Р.

Имзояи Тураев Ф.Р. – ро тасдиқ менамоям.
Сардори ШК ва КМ-и
Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон
ба номи академик М.С. Осимӣ

Шарипова Д.